

HIGHLIGHTS

Korte berichten uit praktijk, wetenschap en onderzoek

Amsterdam Business School (ABS) / Universiteit van Amsterdam (UvA)

OVERHEID HOUDT INNOVATIE TEGEN MET STEUNMAATREGELEN - ARNOUD BOOT

‘Als je geen idee hebt wat er aan de hand is en hoe de toekomst eruitziet, is het geen gek idee om de economie te bevriezen met overheidssteun,’ zegt hoogleraar economie Arnoud Boot van de UvA. ‘Maar ... de economie ... moet (wel) veranderen. De wereld staat niet stil. Bedrijven moeten op zoek naar nieuwe kansen. En daar moeten ze een prikkel voor voelen,’ aldus Boot. Hij maakte zijn opmerkingen tegen nu.nl in een reactie op nieuws dat afgelopen augustus ‘slechts’ 173 bedrijven failliet waren gegaan – het laagste niveau voor een augustusmaand sinds 1999.

VOORZICHTIG POSITIEVE REACTIE OP LANCERING VAN NATIONAAL GROEIFONDS

De lancering door het kabinet van een ‘nationaal groeifonds’, waaruit de komende vijf jaar twintig miljard euro wordt gestoken in kennisontwikkeling, infrastructuur, onderzoek en innovatie, roept voorzichtig positieve reacties op aan ABS. Hoogleraar strategie en innovatie Henk Volberda spreekt van een opmerkelijke stap in de huidige crisis en wijst op de vele opkomende technologieën. Als je daar nu niet in investeert ‘mis je de boot’, zegt hij. Wel moet er uitsluitend worden geïnvesteerd in riskante projecten voor de lange termijn, aldus Volberda. De beschikbaar gestelde pot van twintig miljard euro noemt hij slechts ‘een leuk zetje’, maar hij erkent dat een aantal fundamentele innovaties ermee kan worden versneld. Alfred Kleinknecht, emeritus hoogleraar economie van innovatie, merkt op dat het Groeifonds financiering kan bieden wanneer de markt het laat afweten. Voorbeelden zijn publieke goederen zoals de ‘hyperloop’ (een supersnelle treinverbinding) of een initiatief om de luchtkwaliteit in steden te verbeteren.

DNV GL

DALING VAN CO₂-UITSTOOT IS STRUCTUREEL, ZEGGEN ONDERZOEKERS

In het tweede kwartaal stootte Nederland volgens het CBS 21 procent minder CO₂ uit. De energiesector, met bijna een derde van het totaal de belangrijkste uitstootbron, stootte zelfs een kwart minder uit. Centrales verbruikten minder fossiele energie en draaiden meer op gas, waarbij veel minder CO₂ vrijkomt dan bij steenkool. De daling is volgens het Noorse onderzoeksbureau DNV GL structureel omdat mensen ook na de crisis thuis zullen blijven werken. Daardoor dalen auto- en kantoorgebruik, de bouwproductie en de productie van bouwmaterialen met een hoge uitstoot (beton, staal, glas). Ook de luchtvaart zal niet volledig herstellen. DNV GL schat de vraag naar energie tot 2050 daarom elk jaar zes à acht procent lager in dan vóór de coronacrisis werd verwacht. Hoewel de uitstoot de komende jaren weer licht zal stijgen, zal die nooit meer het niveau van 2019 halen omdat inmiddels ook de ‘ontkoling’ van de energievoorziening op stoom komt, aldus het bureau.

CPB

CULTUREEL PLANBUREAU MEET IETS LAGER ‘WELBEVINDEN’

Het welbevinden van mensen (afgemeten aan indicatoren als tevredenheid met het leven en de MHI-5 voor psychisch welbevinden) lag in juli 2020 iets lager dan in 2015-2019. Aldus het Cultureel Planbureau in september in een verslag getiteld ‘Welbevinden ten tijde van corona’. De cijfers zijn ontleend aan een bevolkingsenquête in de maand juli. Mensen gaven bijvoorbeeld vaker aan zich eerder (iets) somberder dan (iets) opgewekter te voelen dan voor de coronaperiode. Lichtpuntjes waren er ook: de rust (op straat en bij zichzelf) en waardering voor sociale contacten die wel nog mogelijk waren. Ouderen voelden zich gemiddeld beduidend vaker eenzaam dan een jaar eerder.

HIGHLIGHTS

Korte berichten uit praktijk, wetenschap en onderzoek

DNB, Planbureau voor de leefomgeving

BLOEMEN EN BIJEN ZIJN MILJARDEN WAARD

De teloorgang van de biodiversiteit kan banken, pensioenfondsen en verzekeraars miljarden kosten. Dat blijkt uit unieke berekeningen van De Nederlandsche Bank en het Planbureau voor de Leefomgeving. In de coronacrisis vasthouden aan de oude, 'bruine' economie levert grote financiële risico's op, waarschuwen directeurs Frank Elderson en Hans Mommaas.

Eurogas

BRUSSELSE LOBBYGROEP VAN EUROPESE GASBEDRIJVEN BENADRUKT BELANG VAN GASVORMIGE ENERGIE BIJ ENERGIETRANSITIE

Door in te zetten op een continuering van gasvormige energievoorziening kan tegen aanzienlijk lagere kosten een per saldo uitstootvrij energiesysteem tot stand worden gebracht. Dat staat in een analyse van verschillende scenario's (*European Carbon Neutrality: The Importance of Gas*) opgesteld voor Eurogas, een lobbygroep in Brussel van Europese groothandels-, detailhandels- en distributiebedrijven in de gassector. In een scenario met gasvormige energie vallen de renovatiekosten van gebouwen en de uitbreidingskosten van het elektriciteitsnet veel lager uit. Dit biedt 'een goedkoper traject om de uitstoot te verminderen', aldus het rapport, waarin de besparingen voor 2018-2050 ten opzichte van een alternatief scenario worden geschat op zo'n tien biljoen euro.

Oxfam/Novib

RIJKSTE 1 PROCENT VAN DE WERELD STOOT TWEKE KEER ZOVEEL CO₂ UIT ALS DE HELFT VAN DE WERELDBEVOLKING

De rijkste één procent van de wereld is verantwoordelijk voor ruim twee keer zoveel CO₂-uitstoot als de armste helft van de wereldbevolking, aldus Oxfam Novib in een rapport.

HIGHLIGHTS

Korte berichten uit praktijk, wetenschap en onderzoek

Platform zelfstandige ondernemers

MEESTE ZELFSTANDIG ONDERNEMERS WILLEN ONDERNEMER BLIJVEN

Volgens een recente enquête van de klankbordgroep Tozo, in samenwerking met het ministerie van SZW, beschouwen de meeste zelfstandigen (94,33 procent van bijna 6300 respondenten) zichzelf als ondernemer, willen ‘ondernemer ... blijven en, belangrijker nog, (zien) daar ook goede mogelijkheden voor ...’. Een kleine groep van 5,67 procent zei te willen stoppen en weer in loondienst te willen gaan. Het Platform Zelfstandig Ondernemers ziet in deze cijfers ‘de veerkracht van zelfstandigen’: ‘Een meerderheid van zo’n 64 procent gaat zelf op zoek naar nieuwe kansen en 38,48 procent daarvan geeft aan geen hulp nodig te hebben. Met de versterking van de ondernemersvaardigheden en/of heroriëntatie op nieuwe kansen kunnen ondernemers goed worden geholpen.’

Rotterdam School of Management (RSM) / Erasmus Universiteit Rotterdam

RSM GEDENKT VIJFTIGSTE VERJAARDAG VAN START IN KRALINGEN

Vijftig jaar geleden, in 1970, begon de Rotterdam School of Management in een klein pand in Kralingen met dertig doctoraalstudenten, aldus RSM in een commentaar op de vijftigste verjaardag van die start. De school, formeel opgericht in 1969, kwam voort uit een initiatief van enkele multinationals om het onderwijs in bedrijfskunde te stimuleren. Na enkele wijzigingen in de naamgeving en locatie ontstond in 2004 door een fusie met twee onderdelen van de Erasmusuniversiteit het huidige RSM/Erasmus. De Erasmusuniversiteit zelf werd in 1913 opgericht als de Nederlandsche Handels-Hoogeschool.

ZWARTE ROLE MODELS GEZOCHT

In reactie op de *Black Lives Matter*-beweging pleit Martin de Jong, wetenschappelijk directeur van het Eras-

musinitiatief ‘Dynamics of Inclusive Prosperity’ in een opiniestuk voor langetermijnstrategieën en praktische acties om discriminatie terug te dringen. Ook in crisistijd blijft een genuanceerde discussie van belang. Meer aansprekende zwarte *role models* zouden enorm helpen, aldus De Jong, die er zelf geen enkele kende totdat iemand hem wees op de Surinaamse Nederlander Eric Kuisch, tot voor kort CTO van Vodafone Duitsland. Zo iemand zie je niet in de kortzichtige en sensatiebeluste media, zegt De Jong. ‘Wat we te zien krijgen zijn gangsters, rappers, straatdancers en voetballers. We hebben andere *role models* nodig.’ De beide kampen in de discussie rond ‘zwarte piet’ roept hij op samen te zoeken naar een ‘nieuwe synthese’ voor het sinterklaasfeest. De kinderen zal het niet uitmaken wat het wordt, zo lang er maar een feestje is, aldus De Jong.

BETERE BESLUITVORMING IN CRISISTIJD MET ‘TEAMREFLEXIVITEIT’

In de huidige coronacrisis moeten overheden reageren op een bedreiging waarvan de omvang onbekend is en te midden van grote onzekerheid beslissingen nemen. De praktijk leert dat echter dat vooroordelen en fouten het denkproces kunnen verstoren en tot negatieve resultaten kunnen leiden. ‘Teamreflexiviteit’ biedt daar wellicht een antwoord op, stellen Michaëla Schippers, hoogleraar gedrag en prestatiesturing, en Gabriëlle Martins van Jaarsveld, onderzoeksassistent en masterstudent aan RSM. Dat betekent in het kort: openlijk reflecteren op en communiceren over doelstellingen, besluitvorming en processen, en aanpassingen doorvoeren wanneer die nodig zijn. Vooral belangrijk is om allerlei verschillende oplossingen te overwegen zonder er op voorhand al een oordeel over te vellen. Zodra nieuwe informatie beschikbaar wordt en de effecten van genomen maatregelen duidelijk worden, moet worden nagedacht over ingevoerde maatregelen en eventueel benodigde aanpassingen en veranderingen daarin.